

DNB Begroting 2018

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Werken aan vertrouwen	5
3	Hoofdpijnen 2018	7
3.1	Missie, meerjarige ambities en jaarlijkse prioriteiten	7
3.2	Begroting 2018	9
4	Toelichting per kerntaak	13
4.1	Financiële stabiliteit	13
4.2	Monetaire taken	14
4.3	Toezicht	15
4.4	Resolutie en DGS	17
4.5	Betalingsverkeer	19
4.6	Statistiek	20
5	Intern bedrijf en bankbrede ontwikkelingen	22
6	Risicoparagraaf	23
Bijlage 1	Kosten en investeringen	25
Bijlage 2	Capaciteit en middelen DNB-breed	26

1 Inleiding

4

In deze begroting leest u welke activiteiten DNB in 2018 onderneemt om invulling te geven aan haar missie van financiële stabiliteit en duurzame welvaart. Deze DNB-brede begroting geeft een overzicht van de activiteiten en kostenontwikkeling van alle taken van DNB.

Als centrale bank draagt DNB bij aan het bepalen en uitvoeren van het monetair beleid en een goed werkend betalingsverkeer als onderdeel van het Europees Stelsel van Centrale Banken.

Als toezichthouder, resolutie-autoriteit en uitvoerder van het depositogarantiestelsel is DNB een zelfstandig bestuursorgaan. DNB stelt hiervoor een aparte ZBO-begroting op die een uitvoerige beschrijving bevat van de toezicht- en resolutiewerkzaamheden. De ZBO-begroting wordt gelijktijdig met deze DNB-brede begroting gepubliceerd. Beide zijn ze te vinden op www.dnb.nl.

DNB maakt ook deel uit van het Financieel Expertise Centrum (FEC). Het FEC is een samenwerkingsverband van zeven autoriteiten om de integriteit van de financiële sector te versterken. Het FEC stelt een eigen jaarplan en begroting op. Informatie hierover kunt u vinden op www.FEC-partners.nl.

2 Werken aan vertrouwen

In deze paragraaf worden de economische achtergrond en relevante ontwikkelingen weergegeven die van belang zijn voor de activiteiten en de begroting in 2018.

De financiële sector bevindt zich in rustiger vaarwater. De internationale financiële markten en de Nederlandse economie hebben een turbulente periode achter de rug als gevolg van de wereldwijde financiële crisis in 2007/2008 en de eurocrisis in 2011/2012. De rust is op dit moment enigszins teruggekeerd. Als gevolg van de aantrekkende economische groei en het ruime monetaire beleid is de volatiliteit op de financiële markten erg laag.

De economische vooruitzichten zijn vooralsnog gunstig. Het economisch herstel zet zich naar verwachting door en de overheidsfinanciën bevinden zich weer in een gezonde positie. In de afgelopen 10 jaar zijn bovendien belangrijke hervormingen doorgevoerd. Het toezicht is versterkt en financiële instellingen hebben hun kapitaalbuffers en weerbaarheid verhoogd. Verder zijn op Europees niveau vangnetten voor overheden gecreëerd en is een bankenunie opgericht. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over een gemeenschappelijk Europees resolutiebeleid.

Tegelijkertijd doen zich enkele belangrijke onzekerheden voor. Het onconventionele monetaire beleid van de ECB is tijdelijk van aard en dient zorgvuldig te worden afgebouwd. Daarnaast is het huidige economische herstel in Nederland voor een belangrijk deel conjunctureel van aard.

Effectief financieel-economisch beleid kan bijdragen aan het versterken van duurzame ontwikkeling en potentiële groei. Verder moeten belangrijke structurele hervormingen in de verschillende eurolanden worden voortgezet. Daarnaast bevinden de schuld niveaus van huishoudens en overheden zich nog altijd op een hoog niveau. Bij een stijgende rente en verslechterende financieringscondities kunnen banken en overheden weer onder druk komen te staan.

Het beleid van DNB is het komend jaar gericht op het verder versterken van de economie en het bevorderen van vertrouwen in de financiële sector. De afgelopen jaren stonden vooral in het teken van crisisbeheersing en het ontwikkelen van nieuwe regelgeving. Nu verschuift de focus naar het waarborgen van bestendige economische groei en het versterken van de financiële stabiliteit. In paragraaf 3.1. worden de prioriteiten van DNB voor 2018 nader toegelicht.

De werkzaamheden van DNB vinden in toenemende mate in internationaal verband plaats. Een krachtig Europees stelsel van toezicht-houders en centrale banken sluit goed aan bij de verwevenheid en integratie van de financiële sector. De samenwerking in het ESCB, SSM en SRM zorgt voor een brede en geïntegreerde benadering vanuit Europees perspectief en bevordert de financiële stabiliteit. DNB zet zich in voor een sterke vertegenwoordiging in Europese fora en besluitvorming.

6

Technologische veranderingen zorgen voor vernieuwingen in de financiële sector. Innovaties hebben een belangrijk effect op het bedrijfsmodel van financiële instellingen en op het functioneren van het betalingsverkeer en het financieel systeem. DNB ondersteunt en monitort de transitie in de financiële sector en ontwikkelt haar kennis en expertise door nieuwe toepassingen ook zelf te benutten en toe te passen.

Duurzaamheid komt tot uiting in alle kerntaken van DNB. Prijsstabiliteit en financiële stabiliteit zijn belangrijke voorwaarden voor bedrijven en huishoudens om met voldoende zekerheid en vertrouwen te investeren in de toekomst. Dit draagt bij aan duurzaamheid in de Nederlandse economie en de financiële sector en is daarmee ook de drijfveer achter ons maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). MVO betekent voor DNB dat wij gericht zijn op houdbare economische groei die tot stand komt zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving en zonder dat individuen, groepen of generaties systematisch bevoordeeld of benadeeld worden. Onevenwichtige ontwikkelingen kunnen uitmonden in economische en financiële schade voor de maatschappij. DNB zal haar MVO-beleid verder blijven integreren in haar werkzaamheden en interne bedrijfsvoering.

Als centrale bank en geïntegreerde toezichthouder benut DNB de synergie tussen haar verschillende taken. De verschillende kerntaken van DNB hangen nauw met elkaar samen en dragen gezamenlijk bij aan het waarborgen van financiële stabiliteit. Door goede samenwerking, mobiliteit en kennisdeling werkt DNB aan een zorgvuldige vormgeving van beleid, waarbij alle effecten en verschillende perspectieven integraal worden gezien.

3 Hoofdpijnen 2018

DNB kent een integrale planning- en control-cyclus, waarbij ieder jaar de meerjarige strategische ambities worden vertaald in de prioriteiten voor het komende jaar. Dit vormt de basis voor de belangrijkste activiteiten en daarmee ook voor de ontwikkeling van de kosten in deze begroting.

3.1 Missie, meerjarige ambities en jaarlijkse prioriteiten

7

De missie en ambities zijn een weergave van de wettelijke en maatschappelijke taken van DNB en de invulling die DNB daaraan geeft. Mede op basis van de missie zijn elf meerjarige strategische ambities geformuleerd voor de uitvoering van onze kerntaken en voor de ondersteunende functies. Op basis hiervan worden jaarlijks de prioriteiten vastgesteld als onderdeel van het reguliere begrotingsproces.

<p>Missie DNB</p>	<p>DNB maakt zich sterk voor financiële stabiliteit en draagt daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland.</p> <p>Daartoe werkt DNB als onafhankelijke centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit samen met Europese partners aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ prijsstabiliteit en een evenwichtige macro-economische ontwikkeling in Europa; ■ een schokbestendig financieel systeem en een veilig, betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer; ■ solide, integere en afwikkelbare financiële instellingen die hun verplichtingen en toezeggingen nakomen. <p>Door onafhankelijk economisch advies uit te brengen, versterkt DNB het beleid gericht op haar primaire doelstellingen.</p>		
<p>Meerjarige, strategische ambities DNB</p>	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="301 1610 739 1853"> <ol style="list-style-type: none"> 1 DNB is een invloedrijke instelling in het ESCB, SSM en SRM 2 DNB is een toonaangevende FS-instelling 3 DNB staat voor efficiënte en robuuste betaal- en effectenketens 4 Het toezicht van DNB is maatgevend en gezaghebbend 5 DNB is een slagvaardige resolutie-autoriteit 6 DNB beïnvloedt het beleid op financieel en economisch terrein in de door haar gewenste richting </td> <td data-bbox="776 1610 1242 1860"> <ol style="list-style-type: none"> 7 DNB benut ten volle de synergie van de combinatie van centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit 8 Bij DNB werken op alle posities uitstekende medewerkers 9 DNB beschikt over een moderne informatievoorziening en haalt maximale waarde uit data in de uitvoering van haar taken 10 De communicatie van DNB draagt in toon en inhoud bij aan het bereiken van haar missie 11 De dienstverlening van DNB is modern en kostenbewust </td> </tr> </table>	<ol style="list-style-type: none"> 1 DNB is een invloedrijke instelling in het ESCB, SSM en SRM 2 DNB is een toonaangevende FS-instelling 3 DNB staat voor efficiënte en robuuste betaal- en effectenketens 4 Het toezicht van DNB is maatgevend en gezaghebbend 5 DNB is een slagvaardige resolutie-autoriteit 6 DNB beïnvloedt het beleid op financieel en economisch terrein in de door haar gewenste richting 	<ol style="list-style-type: none"> 7 DNB benut ten volle de synergie van de combinatie van centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit 8 Bij DNB werken op alle posities uitstekende medewerkers 9 DNB beschikt over een moderne informatievoorziening en haalt maximale waarde uit data in de uitvoering van haar taken 10 De communicatie van DNB draagt in toon en inhoud bij aan het bereiken van haar missie 11 De dienstverlening van DNB is modern en kostenbewust
<ol style="list-style-type: none"> 1 DNB is een invloedrijke instelling in het ESCB, SSM en SRM 2 DNB is een toonaangevende FS-instelling 3 DNB staat voor efficiënte en robuuste betaal- en effectenketens 4 Het toezicht van DNB is maatgevend en gezaghebbend 5 DNB is een slagvaardige resolutie-autoriteit 6 DNB beïnvloedt het beleid op financieel en economisch terrein in de door haar gewenste richting 	<ol style="list-style-type: none"> 7 DNB benut ten volle de synergie van de combinatie van centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit 8 Bij DNB werken op alle posities uitstekende medewerkers 9 DNB beschikt over een moderne informatievoorziening en haalt maximale waarde uit data in de uitvoering van haar taken 10 De communicatie van DNB draagt in toon en inhoud bij aan het bereiken van haar missie 11 De dienstverlening van DNB is modern en kostenbewust 		
<p>Prioriteiten 2108 (DNB Begroting)</p>	<p>Uitwerking van prioriteiten per ambitie in jaarplannen divisies/afdelingen en DNB-begroting</p>		

Prioriteiten 2018

In het komende jaar legt DNB de nadruk op de onderstaande activiteiten om de missie en strategische ambities nader invulling te geven.

In 2018 wordt gestart met het afbouwen van het onconventionele monetair beleid. De ECB zal in haar timing en vormgeving rekening houden met haar mandaat van prijsstabiliteit en de effecten op financiële markten. Ter ondersteuning van haar economische adviesrol voert DNB analyses uit naar marktwerking, overheidsfinanciën, de financiële positie van huishoudens en bestendige economische groei. Speciale aandacht zal worden besteed aan het voorkomen van financiële exclusie en de effecten van klimaatontwikkelingen.

Met de aantrekkende economie, het ruime monetaire beleid en lage volatiliteit is DNB extra alert op het ontstaan van nieuwe risico's die de stabiliteit van het financiële systeem als geheel bedreigen. Door scherpe analyses beoogt DNB onevenwichtigheden tijdig te signaleren. Daar waar nodig zal DNB vroegtijdig macroprudentiële maatregelen inzetten om risico's te mitigeren.

De hervormingsagenda in het toezicht wordt voortgezet met de uitwerking en implementatie van nieuwe regelgeving, waaronder Bazel 3.5 en PSD 2. Verder is het van belang om voortgang te boeken met de herziening van het pensioenstelsel. DNB voert analyses uit naar de gevolgen van technologische ontwikkelingen voor de financiële

sector en het toezicht. Ook blijft DNB onderzoek doen naar ongewenste effecten van regelgeving, eventuele samenloop van maatregelen en sectorale inconsistenties. Het SSM zal zich richten op een uniforme en verdere versterking van de kwaliteit van balanswaardering van banken, met nadruk op de behandeling van niet-presterende leningen.

De werkzaamheden ten aanzien van resolutie staan in het teken van het nader uitwerken van herstel- en resolutieplannen en het versterken van het DGS-stelsel. Daarnaast worden de resolutie-werkzaamheden ten aanzien van CCP's en verzekeraars uitgebreid. DNB zet zich in om de resolutie-organisatie op Europees niveau te versterken met voldoende flankerende instrumenten, waaronder een volwaardige buffer (MREL) om verliezen op te vangen.

In het komende jaar worden opnieuw belangrijke stappen gezet om de cyberweerbaarheid van de marktinfrastructuur en betaalsystemen verder te versterken. DNB anticipeert op risico's en mogelijke kansen in het toepassen van nieuwe technieken. Het datamanagement wordt gemoderniseerd door betere en transparantere beschikbaarheid van betrouwbare data met duidelijke waarborgen voor informatiebeveiliging.

Om haar taken adequaat uit te kunnen voeren, blijft DNB zich richten op het aantrekken van uitstekende mensen en het benutten van synergie in de samenwerking. DNB zet doelgerichte communicatie

in om de transparantie over haar werkzaamheden en beoogde effecten te vergroten. Door een efficiënte inrichting en het toepassen van innovaties wordt verdere invulling gegeven aan de meerjarige, structurele kostenverlaging van het intern bedrijf.

3.2 Begroting 2018

De reguliere werkzaamheden en de hiervoor beschreven prioriteiten leiden tot de onderstaande begroting voor 2018, verdeeld naar de verschillende kerntaken.

De totale begrote kosten in 2018 bedragen EUR 392,1 mln. Dit is EUR 8,1 mln hoger dan de DNB-begroting 2017. In de bijlagen zijn de details opgenomen.

Diverse intensivering, met name op het gebied van ICT, leiden tot een kostenstijging voor de bankbrede ondersteuning in 2018 (zie hierna). Deze kosten zijn over alle kerntaken van de bank verdeeld. Overige bijzonderheden in de kostenontwikkeling per kerntaak worden hierna toegelicht.

Tabel 1 Meerjarige Begroting DNB
EUR miljoen

Taken DNB	2015	2016	2017	2018
Financiële stabiliteit	15,2	17,7	11,4	11,9
Toezicht	152,4	153,4	154,4	157,3
Betalingsverkeer	84,5	115,3	102,3	97,9
Monetaire taken	60,2	59,0	60,1	61,7
Statistieken	30,8	36,4	38,3	42,9
Resolutie	5,1	5,1	6,8	8,5
Dgs			9,2	10,5
Fec	1,2	1,2	1,3	1,3
Totaal bedrijfskosten	349,4	388,1	384,0	392,1

Financiële stabiliteit

De kosten voor FS stijgen slechts beperkt, onder meer door de inzet van extra capaciteit voor de voorbereiding (door de divisie Resolutie) op de resolutietaak voor CCP's.

Toezicht

De kostenstijging voor Toezicht wordt veroorzaakt door de intensivering van DNB in aandacht voor innovatie en Fintech, en de versterking van het toezicht op informatiebeveiligingsrisico's bij onder toezicht staande instellingen. Daarbij wordt extra capaciteit ingezet voor de beoordeling van rente- en kredietrisico's en interne modellen. De Toezichtbegroting 2018 past binnen het meerjarig kostenkader dat met het ministerie van Financiën is afgesproken.

Voor verdere details zie de ZBO-begroting 2018 op www.dnb.nl.

Betalingsverkeer

De daling in de kosten voor de taak Betalingsverkeer wordt veroorzaakt doordat de productiekosten van bankbiljetten dit jaar lager zijn, omdat DNB in 2018 slechts 50% van de normale hoeveelheid bankbiljetten voor het ESCB moet laten drukken. Andere kosten stijgen, onder meer vanwege de (eenmalige) extra kosten voor de ESCB-bijdrage voor Target2 Securities en uitbreiding van de resolutietaak voor CCP's en het CCP-toezicht. Ook is er sprake van een kostenstijging door de (ICT-inzet voor de) ontwikkeling van het nieuwe cash centrum en de overname door DNB van een aantal publieke munttaken van de Koninklijke Nederlandse Munt. Deze munttaak wordt gefinancierd door het ministerie van Financiën.

Monetaire taken

De gestegen kosten voor de monetaire taken worden onder meer veroorzaakt door de vernieuwing van het ICT-systeem voor ondersteuning van kenniswerkers en de voorbereiding van vernieuwing van het reservebeheersysteem.

Statistieken

De kostenstijging voor de taak Statistieken wordt onder meer veroorzaakt door de implementatie van enkele nieuwe rapportageverplichtingen. Verder is extra ICT-inzet nodig voor noodzakelijke aanpassingen in de statistieksystemen.

Resolutie en DGS

De kosten voor de resolutietaak stijgen in 2018 door de voorbereiding op de nieuwe resolutietaak t.a.v. verzekeraars. De stijging in de begrote kosten voor DGS is nagenoeg volledig toe te schrijven aan afschrijvings- en ICT-kosten voor de basisapplicaties voor de premieberekening van het DGS fonds en het DGS-uitkeringsproces en de verdere ontwikkeling van de uitkeringsapplicatie (NDGS programma). De kosten van dit programma nemen naar verwachting vanaf 2019 weer af. Ook worden er in 2018 kosten begroot voor het uitvoeren van het depositogarantiestelsel voor Caribisch Nederland.

Voor verdere details zie ZBO-begroting 2018 op www.dnb.nl.

DNB brede ontwikkelingen en ondersteuning

DNB gaat de komende jaren bankbreed meer investeren in onder meer informatiebeveiliging, cybersecurity en privacy maatregelen (Europese verordening). In 2018 start DNB ook met de voorbereidende werkzaamheden voor de uitplaatsing van het cash centrum en de voorgenomen renovatie van het kantoorpand Westeinde 1. Verder stijgen de ICT-kosten, onder meer als gevolg van een groeiend applicatielandschap dat leidt tot toenemende beheerkosten en kosten van (duurdere) licenties. Deze ontwikkelingen leiden tot een kostenstijging voor de ondersteuning in 2018. Voor een groot deel wordt deze stijging binnen de bestaande capaciteit van DNB opgelost door bewust keuzes te maken, voorgenomen activiteiten te herprioriteren en kosten te temporiseren. Daarnaast wordt de stijging deels gefinancierd door de besparingen die zijn gerealiseerd door het intern bedrijf, bijvoorbeeld op het gebied van informatiediensten, inkoop en facilitaire ondersteuning (zie hoofdstuk 5).

Missie DNB

DNB maakt zich sterk voor financiële stabiliteit en draagt daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland

1809 FTE

€ 392,1 mln

DNB werkt samen met Europese partners aan:

4 Toelichting per kerntaak

DNB is een veelzijdige organisatie met verschillende kerntaken. De werkzaamheden houden nauw verband met elkaar en moeten in samenhang worden gezien. Hierna worden de belangrijkste ontwikkelingen 2018 per kerntaak geschetst.

4.1 Financiële stabiliteit (EUR 11,9 miljoen)

DNB rapporteert twee keer per jaar over de belangrijkste ontwikkelingen in het risicobeeld. DNB streeft ernaar dat het Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS) een toonaangevende publicatie is met grondige analyses en relevante aanbevelingen. In de huidige situatie van lage rente en lage volatiliteit zal specifiek aandacht zijn voor mogelijk risicovol gedrag van bedrijven en huishoudens en voor de ontwikkelingen op de huizenmarkt, commercieel vastgoed en andere activaprijzen, zoals aandelenmarkten.

DNB blijft alert op actuele ontwikkelingen op financiële markten, zoals de afbouw van het monetair beleid, het proces rondom Brexit en geopolitieke spanningen. Daarnaast worden de effecten van nieuwe regelgeving zorgvuldig gemonitord. Dit betreft onder andere de ontwikkeling van Bazel 3,5 (inclusief regels omtrent leverage en het verminderen van variabiliteit),

de nadere ontwikkeling van regels omtrent beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen (AIFMD), de inrichting van het toezicht op CCP's en het ontwikkelen van regelgeving omtrent de blootstelling van banken aan overheden. Tevens zal verder gekeken worden naar de rol van macroprudentieel beleid in de niet-bancaire sector en ten aanzien van schaduwbankieren.

DNB communiceert actief over de belangrijkste risico's en maakt voortdurend de afweging of de inzet van macroprudentiële instrumenten (zoals de contracyclische buffer) noodzakelijk is. Daarnaast vertalen we de macro-economische analyses naar indicatoren ten behoeve van het microprudentieel toezicht. Omgekeerd gebruiken we signalen bij individuele instellingen om tijdig algemene trends te identificeren.

Het Financieel Stabiliteitscomité is een overleg tussen DNB, de AFM en het ministerie van Financiën om risico's voor de financiële stabiliteit te signaleren. Het FSC rapporteert twee keer per jaar. DNB streeft ernaar om de effectiviteit van het macroprudentieel beleid te vergroten, door het FSC te versterken via een wettelijke verankering en geschikte toepassing van voldoende instrumenten.

Wij versterken komend jaar onze kennis en het gebruik van stress-testen. Die vormen een belangrijk instrument om de schokbestendigheid van financiële instellingen te analyseren en interacties in de financiële sector in kaart te brengen. DNB zal

ook een gerichte stress-test ontwikkelen om de gevolgen van klimaatverandering voor de financiële sector te onderzoeken.

Tot slot zullen we de gevolgen van technologische veranderingen voor de financiële stabiliteit analyseren. Dit betreft het verkennen van zowel de innovatieve mogelijkheden als de mogelijke risico's ten aanzien van cybercriminaliteit.

4.2 Monetaire taken (EUR 61,7 miljoen)

Vanwege het onconventionele monetair beleid, waaronder het op grote schaal aankopen van financiële activa, is het van belang dat tijdig inzicht wordt verkregen in en ingespeeld kan worden op relevante ontwikkelingen en risico's op financiële markten. Ook omdat de risico's voor de financiële positie van DNB als gevolg van de aankopen zullen blijven toenemen. Ten aanzien van het monetaire beleid streeft DNB in 2018 naar beleidsbesluiten die bijdragen aan het tijdig afbouwen van het onconventionele beleid en het vormgeven van een post-crisis raamwerk, gegeven de doelstelling van prijsstabiliteit op de middellange termijn. Onze inzet wordt mede ondersteund door analyses over de doorwerking van het monetaire beleid op de economie, met aandacht voor verschillen tussen landen en sectoren.

Ondanks het langdurig ruime monetaire beleid is de recente loon- en prijsontwikkeling in Nederland en in het eurogebied nog altijd sterk gematigd. Een beleidsmatige beoordeling daarvan vraagt om een dieper inzicht in de determinanten van de loon- en prijsontwikkeling en mogelijke veranderingen daarin. Onderzoek hiernaar wordt in 2018 geïntensiveerd. Daarnaast zal DNB aandacht blijven besteden aan het bereiken en handhaven van een duurzame economische groei. In het bijzonder bestuderen we de implicaties van heterogeniteit onder consumenten en bedrijven voor het realiseren van een bestendige groei; denk aan verschillen in termen van leeftijd, arbeidsrelatie (vast versus flex), inkomen en vermogen, toegang tot financiering en toegang tot de woningmarkt. Inzichten uit dit onderzoek dragen niet alleen bij aan de verdieping van het beleidsdebat over duurzame groei, maar werpen mogelijk ook licht op de recente loon- en prijsontwikkeling. Anderzijds gaan we door met het in kaart brengen van de transitie naar een klimaatneutrale energievoorziening. Hier ligt de nadruk op de gevolgen voor het Nederlandse industriële complex en de macro-economie, voortbouwend op eerdere studies uit 2016 en 2017. Uiteraard blijft DNB naast deze thema's ook aandacht vragen voor hervormingen waarvan de noodzaak al eerder is bepleit (tegengaan lange huishoudbalansen, pensioenstelsel, woningmarkt, belastingherziening, arbeidsmarkt, bufferopbouw in de overheidsfinanciën). Daarbij houden we rekening met de in het regeerakkoord aangekondigde maatregelen terzake. Op al deze

gebieden continueren we de duurzame dialoog met relevante stakeholders die we in de afgelopen jaren opgebouwd hebben.

Ondanks de historisch hoge marktwaarderingen blijft de doelstelling voor onze vermogensbeheerders overeind om op alle deelportefeuilles beter te presteren dan de benchmark. In 2018 zal DNB voorbereidingen treffen om het beleggingsbeleid aan te kunnen passen aan een hogere rente zodra dat opportuun is.

4.3 Toezicht (EUR 157,3 miljoen)

Risico's en uitdagingen voor de Nederlandse financiële sector manen instellingen voortdurend alert en wendbaar te zijn. Dit vraagt om solide en integere financiële instellingen die nu en in de toekomst hun verplichtingen en toezeggingen nakomen. DNB maakt zich sterk voor een dergelijk solide en betrouwbaar financieel stelsel. De Nederlandse economie laat de afgelopen jaren herstel zien en de financiële crisis is definitief achter ons. Als de recente crisis ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat we alert moeten blijven op nieuwe risico's. Dat geldt niet alleen voor de financiële sector, maar ook voor de toezichthouder.

DNB heeft risico's geïdentificeerd die in 2018 in het bijzonder aandacht verdienen. De eerste is gebrek

aan verandervermogen van financiële instellingen en aanpak van structurele problemen. Ten tweede de rentestand. Zowel een blijvend lage rente als een abrupte rentestijging zijn een risico voor de financiële sector. Met de toenemende digitalisering groeit ook het risico op cyberaanvallen. Een vierde risico is de beheersing van integriteitsrisico's, zoals het voorkomen van het faciliteren van witwassen, terrorismefinanciering of overtredingen van de sanctieregelgeving. Die beheersing kan beter en daarvoor is aanhoudende aandacht nodig. De laatste twee risico's zijn de (geo)politieke onzekerheid waarin financiële instellingen opereren en de implementatie (en onbedoelde effecten) van regelgeving.

In de Toezicht Vooruitblik, die eind november 2017 is verschenen, beschrijven we meer in detail de toezichtprioriteiten en onderzoeken in 2018. Met onze sectoroverstijgende én sectorspecifieke onderzoeken geven we invulling aan deze drie speerpunten: inspelen op technologische vernieuwing, sturen op toekomstgerichtheid en duurzaamheid van de financiële instellingen en het voorkomen van financieel economische criminaliteit. De toezichtprioriteiten voor 2018 laten de lopende toezichtactiviteiten onverlet en bovendien worden de toezichtwerkzaamheden mede bepaald door de actualiteit.

Om onze toezichtdoelstellingen te bereiken werkt DNB samen met andere toezichthouders. Het prudentiële toezicht op banken voert DNB uit als onderdeel van het Single Supervisory Mechanism (SSM), onder eindverantwoordelijkheid van de

Europese Centrale Bank. Nationaal zoekt DNB nadrukkelijk de samenwerking op met de AFM, partners binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC) en ook andere (markt)toezichthouders.

Banken

De SSM-agenda is leidend voor het prudentieel banktoezicht. De SSM-agenda voor 2018 wordt naar verwachting in december 2017 gepubliceerd. Aandachtsgebieden in de agenda zullen onder andere zijn de toekomstbestendige winstgevendheid van bedrijfsmodellen, krediet-risico's bij geconcentreerde portefeuilles en niet-presterende leningen, risicomangement aan de hand van interne modellen, SSM-brede stresstest en de operationele voorbereidingen op Brexit. DNB zal in haar banktoezicht aandacht blijven houden voor het voorkomen van financieel-economische criminaliteit en integere bedrijfsvoering van banken, een nationale taak.

Verzekeraars

Het verdienmodel van de verzekeringssector is afgelopen jaren onder druk komen te staan. Oorzaken hiervoor liggen in de lage-rente-omgeving, dalende premievolumes, technologische ontwikkelingen en grote concurrentie in een markt die op onderdelen verzadigd is.

Het toezicht van DNB op verzekeraars zal in 2018 gericht zijn op het belang van een sterke financiële positie van verzekeraars en op de vraag of verzekeraars zich voldoende klaar maken voor

de toekomst. We vervolgen het onderzoek naar insurtech-ontwikkelingen. Ook doen we onderzoek naar de berekenwijze van 'kapitaalgeneratie', de inschatting van de ervaringssterfte en de invulling van de compliance-functie door verzekeraars. Ten slotte ziet wij er onverminderd op toe dat verzekeraars met beleggingsverzekeringen hun verplichtingen kunnen nakomen.

Pensioenfondsen

De financiële positie van veel pensioenfondsen blijft kwetsbaar. Hoewel sommige pensioenfondsen verbetering van hun financiële positie laten zien, is voor veel fondsen niet uitgesloten dat zij in de toekomst moeten korten op uitkeringen. Bij deelnemers gewekte verwachtingen kunnen hierdoor mogelijk niet worden waargemaakt.

In het toezicht van DNB op pensioenfondsen in 2018 ligt de nadruk dan ook op het versterken van de financiële positie van pensioenfondsen, het anticiperen op toekomstige veranderingen en het identificeren en, waar nodig, mitigeren van specifieke risico's. DNB verwacht van pensioenfondsen dat zij scherp zijn op hun financiële opzet én zekerstellen dat het beleggingsbeleid, voor zowel uitkerings- als premieregelingen, evenwichtig is en op lange termijn houdbaar.

Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

DNB heeft in haar toezicht op beleggings-ondernemingen en (beheerders van) beleggings-

instellingen in 2018 onverminderd aandacht voor adequate kapitaalbuffers en een gezonde bedrijfsvoering. Ook hebben we oog voor de kansen en risico's van consolidatie in deze sector. Tenslotte zijn op het gebied van wetgeving ontwikkelingen die aandacht vragen, waaronder een voorstel van de Europese Commissie voor een nieuw kapitaalraamwerk voor beleggingsondernemingen en de inwerkingtreding van MIFID II.

Betaalinstellingen

Met het oog op de potentieel aanzienlijke impact van de nieuwe Europese betaalrichtlijn PSD 2 op de Nederlandse financiële sector besteedt DNB veel tijd en aandacht aan het markttoetredingsproces van nieuwe spelers en aan de verankering van de nieuwe vereisten in het toezicht op betaalinstellingen. Ten aanzien van het toezicht op money transfer-organisaties legt DNB de nadruk op het onderzoeken van ongebruikelijke transactiepatronen.

Trustkantoren

DNB zal de intensivering van haar risico-gebaseerde toezichtaanpak verder doorzetten. Dit zal voor alle trustkantoren merkbaar zijn. Zij zullen zich moeten gaan voorbereiden op de introductie van een nieuw wettelijk kader – de Wet toezicht trustkantoren 2018 (Wtt 2018). Verder krijgen de implementatie van de systematische integriteitsrisicoanalyse in de praktijk, het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering en de naleving van de Sanctiewet 1977 in 2018 bijzondere aandacht.

Caribisch Nederland

DNB is verantwoordelijk voor het toezicht op financiële instellingen in Caribisch Nederland. Om dit toezicht goed uit te kunnen voeren, is DNB met name voor het prudentiële toezicht op bijkantoren afhankelijk van een goed functionerende en integere Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. DNB blijft alert op signalen van mogelijke prudentiële problemen bij (moeders van) bijkantoren van banken en verzekeraars actief in Caribisch Nederland. Ook zien wij erop toe dat financiële instellingen die actief zijn in Caribisch Nederland beschikken over een integere bedrijfsvoering en zich inspinnen om betrokkenheid bij financieel-economische criminaliteit te voorkomen.

4.4 Resolutie en DGS (EUR 19,1 miljoen)

Resolutie

Twee jaar na de implementatie van de BRRD in Nederland is de resolutietaak inmiddels goed verankerd. Hoofdmoot van deze taak is het vaststellen en bijwerken van resolutieplannen en het opzetten en onderhouden van de uitvoerende resolutie-organisatie. Binnen de internal resolution teams (IRT's) van de SRB zal DNB in 2018 haar bijdrage leveren aan de volgende fase resolutieplannen voor de zeven Nederlandse banken die onder de directe bevoegdheid van de SRB vallen.

Deze plannen gaan gepaard met verdere beleidsvorming in SRM-verband waar DNB actief bij betrokken is. Belangrijke thema's voor 2018 zijn de vaststelling van het minimumvereiste voor eigen middelen en in aanmerking komende passiva (MREL) op solo-niveau en binnen bankgroepen (interne MREL), operationele continuïteit van instellingen na resolutie, het beoordelingskader voor de aanpak van materiële belemmeringen voor afwikkelbaarheid, en het zeker stellen van liquiditeit in en na resolutie.

DNB zal in 2018 zelf de resolutieplannen vaststellen voor alle banken onder haar directe bevoegdheid (LSI's) die naar huidige inschatting voldoen aan de algemeen-belangtest. Om een eventuele resolutiecasus soepel te kunnen uitvoeren, richten we ons op de verdere operationalisering van de resolutie-instrumenten en de ontwikkeling van informatiesystemen voor resolutiedata. Waarderingstechnieken, overdracht van activa en passiva en de uitvoering van bail-in krijgen daarbij bijzondere aandacht. Tot slot bereidt DNB zich als resolutieautoriteit in 2018 voor op aanvullende taken. Zo maken we een start met de invoering van het herstel- en resolutieregime voor verzekeraars. Ten aanzien van centrale tegenpartijen (Central Counterparties, CCP's) is in Europa een resolutieregime in ontwikkeling dat nationaal geïmplementeerd zal worden.

DGS

DNB is verantwoordelijk voor de uitvoering van het depositogarantiestelsel (DGS) in Nederland. Daartoe richten we ons op het voorbereiden op en het uitvoeren van een uitkering aan depositohouders na een faillissement van een in Nederland actieve bank, het bijdragen aan effectieve resolutie van instellingen die onder het DGS vallen en het informeren van depositohouders. In 2018 wordt het uitkeringssysteem aangesloten op de regelgeving voor het individueel klantbeeld (IKB) – een overzicht van alle deposito's van een depositohouder conform een door DNB voorgeschreven datamodel. Vanaf 2019 wordt het hiermee mogelijk om te voldoen aan de ambitie om binnen 7 werkdagen te kunnen uitkeren. In dit verband monitoren we tevens de voortgang van de implementatie door banken van de IKB-regelgeving. Tegelijkertijd wordt de samenwerking met Europese DGS'en in 2018 verder geoperationaliseerd.

Mede op basis van de uitkomsten van onderzoek dat is uitgevoerd naar de publieksbekendheid met het DGS, gaat DNB in 2018 de communicatiestrategie voor het DGS aanscherpen. Omdat grotere publiekskennis bijdraagt aan de stabiliserende werking van het DGS, onderzoeken we de mogelijkheden om deze in de komende jaren te vergroten. De effectiviteit van het Nederlandse DGS hangt samen met een eventuele stap naar een gezamenlijk Europees DGS (EDIS). Naar verwachting zal EDIS niet de uitvoering van het DGS op nationaal niveau vervangen, maar wel een

belangrijke aanvulling bieden met een Europese financieringsstructuur. DNB zal in 2018 bijdragen aan de beleidsontwikkeling op dit terrein.

Sinds oktober 2017 geeft DNB tot slot ook uitvoering aan het DGS voor Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De invulling en uitvoering van deze taak wordt in 2018 verder vorm gegeven.

4.5 Betalingsverkeer (EUR 97,9 miljoen)

Giraal betalingsverkeer

Technologische innovaties, maatschappelijke veranderingen en nieuwe wet- en regelgeving zijn belangrijke veranderingen voor de taken van DNB. Daarbij valt te denken aan ontwikkelingen zoals Instant Payments (24 uur per dag en 7 dagen per week betalingen), maar ook de Payments Services Directive II (PSD 2). Deze nieuwe Europese richtlijn voor betaaldiensten heeft als doel de markt te openen voor nieuwe partijen: straks kunnen niet-bancaire partijen, mits de consument toestemming verleent, toegang krijgen tot de informatie op zijn of haar betaalrekening. Internationale regelgeving op het gebied van CCP's is nog zo'n ontwikkeling. CCP's zijn een cruciale schakel geworden in de verwerking van effecten- en derivatentransacties. Al is de kans op een deconfiture van een CCP erg klein, de gevolgen voor financiële stabiliteit zijn enorm. Mede daarom werkt

de Europese Commissie aan regelgeving voor herstel en resolutie van Europese CCP's die in moeilijkheden komen. Binnen het Eurosysteem worden eveneens initiatieven ontplooid op het gebied van girale betalingsverkeer, zoals het ECMS-project: er worden voorbereidingen getroffen voor een gezamenlijk Europees systeem voor het beheer van het onderpand (ECMS) op basis waarvan banken krediet krijgen. Deze innovaties en ontwikkelingen worden door DNB toegejuicht mits de veiligheid en de betrouwbaarheid van het betalingsverkeer gewaarborgd blijven.

DNB heeft voor 2018 een drietal speerpunten voor het girale betalingsverkeer geformuleerd. Ten eerste de verdere vergroting van de cyberweerbaarheid van zowel DNB als van de financiële kerninfrastructuur. Daarnaast anticiperen we scherp op relevante technologische ontwikkelingen binnen het betalingsverkeer. Van belang daarbij is, onder andere, dat we zelf experimenteren met bijvoorbeeld blockchain, biometrie en betaalapps. Ten derde wil DNB de kennis en expertise die binnen de Betalingsverkeertaak aanwezig zijn actief en breed delen met bestaande en ook nieuwe partijen. Het betreft onder andere kennis over cyberweerbaarheid, CCP's en innovaties (PSD 2, blockchain).

Chartaal betalingsverkeer

In een tijd waarin het relatieve belang van contant betalen wordt geraakt door de opkomst van alternatieve betaalproducten, hecht het Nederlandse publiek – en ook DNB –

nog steeds aan de mogelijkheid om voor contant geld als betaalinstrument te kiezen. DNB monitort de acceptatie van contant geld in het toonbankbetalingsverkeer, waarbij wij vooral kritisch kijken naar de acceptatie in lokale monopoliesituaties. Voor wat betreft de bereikbaarheid van contant geld zetten wij in op de realisatie van de in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) afgesproken bereikbaarheidsnormen voor geldautomaten. DNB is mede vanuit deze doelstelling nauw betrokken bij de bancaire samenwerking gericht op samenvoeging van de automatennetwerken van de drie grote banken tot één – neutraal – netwerk. Daarbij letten wij ook op de betrouwbaarheid van de voorzieningen. Goede borging van correcte verwerking en business continuity zijn daarbij onze aandachtspunten. Ten slotte willen wij het product chartaal geld betaalbaar houden door de maatschappelijke efficiency te bevorderen. Dat betekent efficiënte inrichting en uitvoering van onze eigen processen, maar ook zoeken naar verdere optimalisaties in de chartale keten. Naast de vervangingsinvestering voor onze sorteersystemen ontwikkelt DNB een nieuw cash centrum waar DNB haar chartale activiteiten vanaf 2022 zal uitvoeren. Bij de opzet en inrichting van dit cash centrum staan – naast veiligheid – toekomstbestendigheid, duurzaamheid en efficiënte ondersteuning van de operationele processen centraal.

Binnen het Eurosysteem zal vanaf 2018 worden gestart met de voorbereiding van een nieuwe

generatie Eurobiljetten, als opvolgers voor de huidige 2e serie. DNB gaat actief haar expertise inbrengen om ook hier haar doelstellingen van effectiviteit, kostenefficiëntie en duurzaamheid te realiseren. Onderzoek naar de eisen en wensen van de eindgebruikers van bankbiljetten is hierbij voor DNB een basis voor effectieve beleidsbeïnvloeding.

4.6 Statistiek (EUR 42,9 miljoen)

DNB levert een breed scala aan statistieken over de financiële sector en beoogt maximaal waarde te halen uit de grote hoeveelheid data die zij bij de uitvoering van haar taken verzamelt. Een belangrijke basis hiervoor is het bankbrede datafundament: de technische infrastructuur, de werkprocessen en de spelregels voor het verantwoord omgaan met data. DNB professionaliseert dit fundament in 2018 verder door haar bankbrede data-governance te versterken. Op basis van dit fundament leveren we niet alleen kwalitatief hoogwaardige statistieken voor gebruikers binnen en buiten DNB, maar ook kwalitatief hoogwaardige toezichtdata en gestroomlijnde rapportageprocessen ten behoeve van gezaghebbend en maatgevend toezicht.

Om relevante informatie toegankelijk te maken voor andere DNB-onderdelen, werken we steeds meer in nauw samenwerkende 'dataketens' over divisies heen, met een heldere taakverdeling over

ontsluiting, controles, beheer en gebruik. Verbeterde ontsluiting van data, waaronder het opzetten van een centrale plek waar data kunnen worden gevonden ('data inventory'), is cruciaal om het datagedreven werken te versterken. We ontsluiten nieuwe databronnen en presenteren de resultaten in informatieproducten, zoals bijvoorbeeld datavisualisaties (dashboards).

Ook professionaliseert DNB de ontsluiting van data naar externe stakeholders verder. De nieuwe DNB-website m.b.t. Statistiek maakt dit zichtbaar. Gebruikers krijgen nieuwe mogelijkheden, data zijn beter vindbaar en er ligt meer nadruk dan voorheen op de visualisatie van data. DNB committeert zich hierbij aan de beginselen van 'open data' en stelt, binnen de grenzen van de wet, data op toegankelijke wijze open voor het publiek. Om de toegevoegde waarde voor gebruikers te vergroten zullen we in 2018 statistische tijdreeksen ook zonder zichtbare reeksbreuken beschikbaar stellen.

DNB en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gaan intensiever samenwerken, met als doel de kwaliteit en consistentie van cijfers over de relatie van de Nederlandse economie met het buitenland te vergroten. Vanaf juni 2018 publiceren het CBS en DNB daarom eenduidige cijfers. Nationale en Europese beleidsmakers hebben dan niet langer last van verschillen tussen de Nederlandse betalingsbalanscijfers van DNB en de Nationale Rekeningen van het CBS. DNB en het CBS maken daarbij optimaal gebruik van elkaars expertise.

DNB wordt verantwoordelijk voor de waarneming van de financiële sectoren, de effectenstatistieken en de Nederlandse betalingsbalans. Het CBS stelt de Nationale Rekeningen samen en neemt de niet-financiële sectoren waar. Zo maken we maximaal gebruik van elkaars kennis en kunde. Dat is belangrijk om de steeds sneller veranderende economie goed te beschrijven. Bedrijven profiteren van de nieuwe samenwerking omdat de vragenlijsten van het CBS en DNB beter op elkaar worden afgestemd.

Tot slot implementeert DNB in 2018 enkele nieuwe en veranderende rapportageverplichtingen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Anacredit-verordening van het ESCB, waarmee vanaf 2018 gedetailleerde informatie over bankleningen bij Europese banken wordt verzameld. Daarnaast migreert DNB steeds meer rapportagestromen naar het nieuwe ontvangstportaal, het Digitaal Loket Rapportages. Voor een nieuwe rapportage, die betrekking heeft op de grootbanken en in 2018 van start gaat (SHS-G), maken we gebruik van een door de ECB ingericht gemeenschappelijke platform. Hierdoor hoeft deze rapportage niet op nationaal niveau door DNB te geïmplementeerd te worden.

5 Intern bedrijf en bankbrede ontwikkelingen

22

Moderne en kostenbewuste ondersteuning

De ondersteuning van DNB werkt volgens een meerjarig verbeterplan (IB2020) gezamenlijk aan de modernisering van de dienstverlening. Het uitgangspunt daarbij is standaarddienstverlening waar mogelijk en hoogwaardig advies op maat waar nodig. In 2020 is het streven een besparing van 20% te realiseren ten opzichte van de begroting 2015. Nieuw beleid en nieuwe taken voor de ondersteuning die na de begroting 2015 zijn ontstaan, vallen buiten de besparingsdoelstelling. De realisatie van de kostenreductie verloopt niet lineair in de tussenliggende jaren en voor sommige verbeteringen gaan de kosten voor de baten uit. De uitvoering van het verbeterplan ligt op koers. Voorgenomen belangrijke mijlpalen in 2018 zijn bijvoorbeeld de intensivering van contract- en leveranciersmanagement, de versterking van de regie op inkoop en de voorbereiding en aanbesteding van de voorgenomen ICT-(co)sourcing.

ICT

ICT zal in 2018 zorgdragen voor een digitale transformatie en gelijktijdig een robuuste, veilige en betrouwbare leverancier blijven van ICT-diensten en applicaties voor de kerntaken. In 2018 wordt sourcing dan wel co-sourcing van een aantal onderdelen van de informatievoorziening voorbereid, inclusief het gebruik van cloud-technologieën voor relevante onderdelen van ICT, zodat deze begin 2019 ingevoerd kan worden. Het actueel houden van de informatievoorziening inclusief bescherming van data, is een permanente uitdaging voor een aantal

onderdelen van ICT, die beter samen met externe partijen geacommodeerd kan worden dan door DNB alleen. DNB houdt echter wel de capaciteit en expertise in huis om deze externe partijen aan te sturen en te monitoren.

DNB Cash centrum en renovatie Westeinde

DNB is gestart met het Programma Huisvesting DNB, met als hoofddoelstelling het bouwen van een nieuw cash centrum in Zeist en het renoveren van Westeinde 1. De directie heeft het programma van eisen voor het cash centrum goedgekeurd. Kenmerk van het gebouw zal zijn dat het is voorbereid op verschillende toekomstscenario's in de cashketen en op verdere ontwikkelingen in het dreigingsniveau. De ambitie is een gebouw dat minstens 50 jaar moet meegaan. We willen daarbij een zeer hoog beveiligingsniveau combineren met een prettige werkomgeving voor het personeel en een hoge duurzaamheidsambitie. De planning is dat het gebouw medio 2022 kan worden betrokken. De renovatie van Westeinde 1 start in 2020 en gaat naar verwachting vier jaar duren. De scope van de renovatie moet nog worden vastgesteld, waarbij duurzaamheid, toekomstbestendigheid en passende werkplekconcepten belangrijke thema's zullen zijn. Gedurende de renovatie worden de kantoorfuncties ondergebracht in tijdelijke huisvesting. In 2018 wordt het programma van eisen opgesteld voor de renovatie en wordt begonnen met het ontwerptraject. Eventuele externe partijen worden geselecteerd conform de aanbestedingsregels.

6 Risicoparagraaf

DNB onderkent verschillende risico's die haar kunnen belemmeren om haar doelen te bereiken. Er wordt rekening gehouden met deze risico's en waar mogelijk worden beheersingsmaatregelen genomen. De belangrijkste risico's met bijbehorende beheersmaatregelen zijn:

1. De economie in de Eurozone trekt aan.
De onconventionele maatregelen waartoe de centrale banken van het Eurosysteem ten tijde van de crisis besloten, zijn echter nog steeds aan de orde. Naast de historisch lage rente betreft dit met name de opkoopprogramma's, waarin onder meer obligaties worden aangekocht die zijn uitgegeven door overheden en bedrijven in de eurozone. Als onderdeel van het Eurosysteem staat DNB door deze onconventionele monetaire maatregelen in verhoogde mate bloot aan financiële risico's.
Om deze risico's af te dekken is samen met het Ministerie van Financiën besloten om een extra voorziening op te bouwen.
2. Het is voor de taakuitoefening van DNB cruciaal dat zij beschikt over goede medewerkers.
De aantrekkende Nederlandse economie heeft een krappere arbeidsmarkt tot gevolg. Dit leidt voor DNB (met name voor bepaalde specialistische functies) tot het risico dat zij onvoldoende in staat is om goede medewerkers te behouden en aan te trekken. Ook ontwikkelingen in wetgeving rondom inhuur van arbeidskrachten vergroten dat risico.

Om te voorkomen dat DNB over onvoldoende goede medewerkers beschikt, streeft zij er naar zich als topwerkgever op de kaart te zetten. Met het aanbieden van uitgebreide trainings- en opleidingsmogelijkheden en een gericht arbeidsmarktbeleid (waaronder campus recruitment) positioneert DNB zich als aantrekkelijke werkomgeving voor professionals. Ook stuurt DNB actief op mobiliteit en diversiteit van haar personeelsbestand.

3. De cyber-weerbaarheid van financiële instellingen en DNB wordt in toenemende mate op de proef wordt gesteld. Wanneer instellingen onvoldoende in staat zijn om zich hier tegen te verdedigen, kunnen cyberaanvallen mogelijk het betalingsverkeer verstoren.
DNB houdt toezicht op de cyber-weerbaarheid van Nederlandse financiële instellingen om een adequaat niveau van weerbaarheid te borgen en dit risico te mitigeren. DNB heeft diverse programma's opgestart om te borgen dat haar eigen informatie en kernprocessen goed beveiligd, betrouwbaar en beschikbaar zijn. Daarbij worden ICT-technische verbeteringen doorgevoerd en relevant beleid aangepast. Ook wordt gewerkt aan de versterking van 'soft controls', zoals de risicocultuur en het risicobewustzijn. Daarnaast worden het datamanagement en de data-governance verder geprofessionaliseerd en wordt geborgd dat DNB voldoet aan vernieuwde privacywetgeving.

4. Technologische vernieuwing heeft een grote vlucht genomen binnen de financiële sector. Bedrijfsmodellen en organisatiestructuren veranderen in een versneld tempo en grote hoeveelheden data bieden zowel instellingen als DNB mogelijkheden om risico's beter of sneller te detecteren. Het risico bestaat dat DNB onvoldoende aansluiting vindt met deze technologische ontwikkelingen en zelf niet tijdig vernieuwingen doorvoert in haar taakuitoefening. Inspelen op technologische vernieuwingen is dan ook één van de speerpunten van DNB. Dit geldt voor verschillende hoofdtaken van DNB: zo wordt in het kader van de toezichttaak gewerkt aan een meer datagedreven toezichtaanpak en wordt binnen de betalingsverkeertaak geëxperimenteerd met onder meer distributed ledger technologie.
5. Het Single Supervisory Mechanism (SSM) is in 2015 geïntroduceerd. De initiële opstartfase is achter de rug en de introductie van het SSM heeft geleid tot een belangrijke versterking van het Europees banktoezicht. Toch bestaat op dit moment het risico dat de prioriteitstelling in het toezicht en de werkprocessen tussen DNB en het SSM nog niet optimaal op elkaar aansluiten, waardoor het toezicht op de Nederlandse banken minder effectief is. DNB blijft inzetten op (verdere harmonisatie van) Europese werkprocessen en onderlinge samenwerking. DNB stelt daarbij duidelijke prioriteiten om een actieve bijdrage te leveren op die punten waar DNB zich internationaal onderscheidt en waar DNB van mening is dat het Europees toezicht zich nog verder kan ontwikkelen.

Bijlage 1

Kosten en investeringen

Tabel 1 Kosten en investeringen
EUR miljoen

	Begroting 2018	Begroting 2017	Vershil	Realisatie 2016
Reguliere bedrijfskosten				
Personeelskosten	226,3	220,5	5,8	204,0
Andere beheerskosten	110,0	100,7	9,3	91,5
Afschrijving op vaste activa	47,8	44,7	3,1	48,5
Overige bedrijfsopbrengsten	-0,3	-0,3	-0,0	-0,7
Activering eigen personeel	-3,1	-6,0	2,9	-5,2
Totaal reguliere bedrijfskosten	380,9	359,7	21,1	338,3
Overige bedrijfskosten				
Productiekosten bankbiljetten	11,2	24,3	-13,0	39,2
Totaal bedrijfskosten	392,1	384,0	8,1	377,5
Opbrengsten				
Heffingen sector en overheid	157,3	154,4	2,9	161,6
Provisies	5,4	0,3	5,1	3,4
Totaal opbrengsten	162,7	154,8	8,0	165,0
Totaal investeringen	37,6	27,6	10,1	24,6

Bijlage 2

Capaciteit en middelen DNB-breed

26

Tabel 1 Personele inzet per taak

Fte

	Financiële stabiliteit	Toezicht	Betalings- verkeer	Monetaire taken	Statis- tiek	Resolutie en DGS	FEC	Totaal
Totaal primaire activiteiten	50	624	222	187	120	35	4	1.242
Totaal ondersteunende activiteiten	15	230	104	98	73	45	1	567
Totaal begroting 2018	65	854	326	285	193	81	4	1.809
Begroting 2017	64	838	329	276	176	81	4	1.767
Verschil	2	16	-3	9	18	-0	-0	41
Realisatie 2016	97	781	358	254	179	27	4	1.701

Tabel 2 Kosten per taak

EUR miljoen

	Financiële stabiliteit	Toezicht	Betalings- verkeer	Monetaire taken	Statis- tiek	Resolutie en DGS	FEC	Totaal
Totaal primaire activiteiten	7,5	97,6	65,2	35,7	22,0	10,4	1,1	239,5
Totaal ondersteunende activiteiten	4,3	59,7	32,7	26,0	21,0	8,7	0,2	152,6
Totaal begroting 2018	11,9	157,3	97,9	61,7	42,9	19,1	1,3	392,1
Begroting 2017	11,4	154,4	102,3	60,1	38,3	16,0	1,3	384,0
Verschil	0,4	2,9	-4,5	1,6	4,6	3,0	-0,0	8,1
Realisatie 2016	15,5	145,0	114,7	57,3	39,1	-	1,2	377,5

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020-524 91 11
dnb.nl